

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **A. A. K. A.**
st. přísl. Š. d. s. r.
t. č. pobytem X

zast. advokátem JUDr. Dušanem Sulitkou, Ph.D.
sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 10. 2023, č.j. OAM-436/ZA-ZA11-HA10-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 9. 10. 2023, č.j. OAM-436/ZA-ZA11-HA10-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátu JUDr. Dušanu Sulitkovi, Ph.D., **se přiznává** odměna a náhradu výdajů souvisejících se zastoupením v částce **6 800**

Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 10. 2023, č. j. OAM-436/ZA-ZA11-HA10-2023 („napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí („zákon o azylu“). Tj. z důvodu, že nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a žadatel ani na výzvu ministerstva nové místo pobytu do 14 dní ode dne doručení výzvy nenahlásil.
1. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce požádal dne 12. 4. 2023 o mezinárodní ochranu na území České republiky. Dne 18. 4. 2023 byl s žalobcem vyplněn formulář poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dle § 10 odst. 2 zákona o azylu za účasti tlumočnice z jazyka anglického a ve stejný den s ním byl proveden pohovor. Žalobce dne 19. 4. 2023 požádal o povolení opuštění pobytového střediska podle § 82 odst. 3 zákona o azylu, středisko opustil dne 20. 4. 2023 a jako adresu pobytu během opuštění střediska uvedl „X“. Žalobce byl poučen o své povinnosti označit schránku na této adrese svým jménem pro účely přijímání zásilek od žalovaného. Z propustky se žalobce do pobytového střediska v Zastávce vrátil dne 17. 7. 2023.
2. Podáním ze dne 7. 8. 2023 byl žalobce předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany na den 29. 8. 2023. Zásilka doručovaná žalobci na adresu propustky se žalovanému vrátila zpět s poznámkou od poštovního doručovatele, že zásilka byla připravena k vyzvednutí dne 11. 8. 2023, ale nebyla vyzvednuta. Zásilku nebylo možné vložit do schránky ani na jiné vhodné místo, byla proto vrácena odesílateli dne 25. 8. 2023. Písemnost byla následně podle § 24 odst. 4 zákona o azylu uložena v azylovém zařízení Zastávka u Brna a oznámení o této skutečnosti bylo dne 7. 8. 2023 vyvěšeno na úřední desce zařízení, svěšeno bylo dne 16. 8. 2023. Žalobce se na pohovor dne 29. 8. 2023 nedostavil.
3. Posléze žalovaný žalobce výzvou ze dne 29. 8. 2023 vyzval ke sdělení adresy aktuálního pobytu dle § 50 odst. 2 správního řádu a tuto výzvu zaslal na prvně uvedenou adresu propustky. Zásilka byla připravena k vyzvednutí dne 12. 9. 2023, nicméně s poznámkou „nebydlí“ byla ve stejný den vrácena žalovanému. Písemnost byla následně podle § 24 odst. 4 zákona o azylu uložena v azylovém zařízení Zastávka u Brna a oznámení o této skutečnosti bylo dne 13. 9. 2023 vyvěšeno na úřední desce zařízení, svěšeno bylo dne 22. 9. 2023.
4. Součástí správního spisu je úřední záznam ze dne 27. 7. 2023, podle něhož dle hlášení Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra žalobce dne 26. 7. 2023 svévolně opustil P. a p. s. Z., aniž by oznámil místo svého dalšího pobytu. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí. Výzvu k jeho převzetí si žalobce osobně vyzvednul dne 16. 10. 2023 v Z. u B. a dne 18. 10. 2023 mu bylo toto rozhodnutí předáno do vlastních rukou.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce s postupem žalovaného nesouhlasí. Uvedl, že adresu pobytu X nahlásil dne 20. 4. 2023 a od té doby se nezměnila. Nebyl tedy důvod nahlašovat změnu adresy. Pro postup žalovaného tedy nebyla splněna podmínka, že nebylo možné zjistit adresu žalobce. Nadto žalobci na adresu, kde se nacházel, nebyla žádná zásilka doručena, ani zde nebyla zanechána

žádná výzva k vyzvednutí zásilky na poště. Pro zastavení řízení o žádosti žalobce tedy nebyl dán důvod. Pokud došlo k pochybení na straně doručovatele – pošty, nemůže tato skutečnost jít k tíži žalobce. Žalobce bydlí od nahlášení adresy v rodině pana starosty O. P., který se jej ujal a poskytuje mu stravu a ubytování. Na žádné jiné adrese, než která byla řádně hlášena, se od 20. 4. 2023 nenacházel. Postupem žalovaného byla porušena jeho práva uprchlíka. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

6. Soudem ustanovený advokát následně ještě žalobu doplnil argumentací, že ke dni „vydání“ napadeného rozhodnutí nebylo možné žalobce považovat za osobu neznámého pobytu. Do pobytového zařízení se totiž vrátil už dne 16. 10. 2023, přičemž k „vydání“ rozhodnutí došlo až dne 18. 10. 2023, kdy mu bylo rozhodnutí osobně doručeno. Žalovaný byl povinen vycházet ze skutkového stavu zjištěného právě ke dni „vydání“ rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2011, č. j. 1 As 24/2011-79). Na tom ni nemění skutečnost, že napadené rozhodnutí bylo vyhotoveno dříve, tj. že už existovalo v písemné podobě. Žalovaný jakožto správní orgán je totiž svým rozhodnutím vázán až od okamžiku jeho vydání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č.j. 6 Azs 50/2003-89). Nelze tedy akceptovat tvrzení žalovaného, že neví, kde se žalobce nachází, pokud mu napadené rozhodnutí sám doručil.
7. Námitka řádného nedoručení zásilek žalobci byla rovněž doplněna o podrobnější argumentaci. Podmínkou doručování fikcí je dodržení zákonných podmínek při doručování ze strany doručujícího orgánu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2019, č.j. 2 Azs 68/2018-60). Žalobci mělo být správně doručováno do místa hlášeného pobytu, případně měla být zásilka (oznámení o zásilce) vyvěšena v azylovém zařízení po dobu 10 dní (§ 24 odst. 4 zákona o azylu. Ani jedno z toho se však nestalo. Místem „hlášeného pobytu“ žalobce bylo P. s. Z., nikoliv tedy adresa v obci O. V. Samotné vyvěšení pak trvalo při zohlednění pravidel o počítání času (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2022, č.j. 4 Afs 264/2018-85) pouze 9 dní.
8. Dále bylo poukázáno na to, že některé informace na doručenkách vykazují nelogičnosti. Dle doručky na č.l. 34 byla žalobci zanechána výzva k vyzvednutí zásilky. Není proto zřejmé, proč v ten stejný den byla zásilka vrácena zpět žalovanému. I pokud by totiž žalobce na dané adrese „nebydlel“ (jak je uvedeno na doručence), měla být zásilka ponechána na poště, aby si ji žalobce mohl vyzvednout na základě „poučení“, které bylo patrně zanecháno vhodným způsobem v místě doručování. O tom, že se žalobce na dané adrese ve skutečnosti zdržoval, však svědčí údaje na doručence založené na č.l. 29, dle níž si adresát zásilku nevyzvedl, tj. nikoliv, že by na dané adrese „nebydlel“.

II. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že trvá na správnosti napadeného rozhodnutí a odkázal na obsah správního spisu. Žalobce bez povolení správního orgánu opustil dne 26. 7. 2023 P. a p. s. Z. (resp. nerespektoval mu udělenou propustku na období 10. 7. 2023 až 25. 7. 2023) a do dne vydání žalobou napadeného rozhodnutí se do něj nevrátil. Učinil tak až dne 16. 10. 2023. V případě žalobce se nejedná o ojedinělé jednání, ode dne 21. 11. 2023 je evidován jeho opětovný odchod a návrat až dne 11. 12. 2023.
10. Tvrzení žalobce, že mu na jím uvedenou adresu nebyla zásilka doručena, resp. že mu zde nebyla zanechána žádná výzva k vyzvednutí zásilky, neodpovídá skutečnosti, resp. správnímu spisu. Výzva k oznámení nového místa pobytu byla na jím poslední známou

adresu hlášeného pobytu zaslána, žalobce si ji však nepřevzal. Informace o uložené zásilce byla následně vyvěšena v pobytovém středisku, ale ani zde si ji žalobce nepřevzal a nijak na ni nereagoval v rámci stanovené lhůty, tj. do 6. 10. 2023. Podmínky § 25 písm. j) zákona o azylu tak byly naplněny. Žalovaný podotkl, že na žalobce uváděnou adresu bylo předtím doručováno též předvolání žalobce k pohovoru ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

11. Žalovaný připomněl, že zákon o azylu stanoví žadatelům o udělení mezinárodní ochrany též povinnosti. Mezi nimi i povinnost podle § 48 písm. a) zákona o azylu, tj. dodržovat ubytovací řád azylových zařízení. Ubytovací řád P. s. Z. žadatelům stanoví povinnost svévolně neopouštět středisko a za jakých pravidel jej opustit lze. Jde-li o místo pobytu žadatelů, žalovaný odkázal na povinnost podle § 77 odst. 2 zákona o azylu. Dle § 82 odst. 1 zákona o azylu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit žalovanému opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin, uvést adresu, na které se bude zdržovat a délku pobytu mimo azylové středisko. To žalobce porušil, aniž by své jednání jakkoli omluvil. Zároveň podle žalovaného v případě žalobce nebyl zjištěn stav věci, o němž by nebyly důvodné pochybnosti, v důsledku čehož nebylo možné o žádosti žalobce rozhodnout meritorně.
12. Žalovaný dále k aktuálnímu pobytu žalobce uvedl, že dne 11. 12. 2023 byla žalobci Správou uprchlických zařízení vystavena propustka na adresu X, která platila do 21. 12. 2023. Od tohoto dne má žalobce na této adrese místo hlášeného pobytu, a to na základě nájemní smlouvy.

III. Posouzení věci krajským soudem

13. Krajský soud v Brně při splnění podmínek řízení přezkoumal napadené rozhodnutí [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, („s.ř.s.“), ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu]. Ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro to byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
14. Žaloba je důvodná.
15. V posuzované věci žalovaný aplikoval § 25 písm. j) zákona o azylu. V průběhu řízení o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu došlo novelou zákona o azylu č. 173/2023 Sb. s účinností od 1. 7. 2023 ke změně tohoto ustanovení.
16. Podle § 25 písm. j) zákona o azylu účinného do 30. 6. 2023 platilo: *„Řízení se zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.“*
17. Podle § 25 písm. j) zákona o azylu účinného od 1. 7. 2023 platí: *„Řízení se zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a žadatel o udělení mezinárodní ochrany ani na výzvu ministerstva nové místo pobytu na území České republiky do 14 dní ode dne doručení výzvy nenahlásil.“*
18. Podle čl. II přechodných ustanovení novely zákona o azylu č. 173/2023 Sb. platí: *„Řízení podle zákona č. 325/1999 Sb. a řízení podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve věci rozhodnutí vydaného podle zákona č. 325/1999 Sb. zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne pravomocně neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posuzují podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; v těchto řízeních se však postupuje podle § 3d odst. 2 a 3, § 15 a 25 a § 87 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti“*

tohoto zákona.“ V posuzované věci tak bylo na místě při zastavení řízení ve věci mezinárodní ochrany aplikovat právní úpravu účinnou od 1. 7. 2023.

19. Podmínkou pro aplikaci § 25 písm. j) je jednak (primárně) skutečnost, že nelze zjistit místo pobytu žadatele o mezinárodní ochranu. Tato podmínka musela být splněna i za právní úpravy ve znění účinném do 30. 6. 2023. A jednak musí být (nově) splněna podmínka, že žadatel do 14 dní ode dne doručení výzvy ministerstvu nenahlásí nové místo pobytu na území České republiky. Zároveň již nemusí být splněna podmínka, že ve věci nelze rozhodnout na základě dosud zjištěného skutkového stavu, jako tomu bylo před poslední novelou zákona o azylu.
20. Důvodová zpráva odůvodňuje změnu § 25 písm. j) zákona o azylu následovně: *„Jako důvod zastavení řízení bude pouze to, že nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Dosavadní úprava požadovala vydání meritorního rozhodnutí, pokud k jeho vydání byly opatřeny dostatečné podklady, nicméně rozhodovat meritorně za situace, kdy není znám žadatelův pobyt je s ohledem na praxi nadbytečné. Pokud žadatel neposkytuje dostatečnou součinnost a neoznámí jiný pobyt, resp. adresu, na kterou by bylo možné mu doručovat, vypovídá to o žadatelově nezájmu v řízení pokračovat. V takových situacích je také běžné, že žadatel opustil území. Rozhodovat v takové situaci ve věci meritorně tak představuje nepřiměřenou zátěž pro správní orgán, a to na úkor ostatních řízení. Správní orgán nicméně bude povinen žadatele vyzvat, aby nahlásil své nové místo pobytu, pokud žadatel do 14 dní ode dne doručení výzvy nenahlásí nové místo pobytu, lze řízení zastavit.“*
21. Jak vyplývá z důvodové zprávy, účelem postupu podle § 25 písm. j) zákona o azylu je vydání těch případů žádostí z meritorního rozhodování ve věci mezinárodní ochrany, u nichž lze předpokládat nezájem žadatele na pokračování dalšího řízení (typicky v případech, že se již nenachází na území České republiky). Tento nezájem se demonstruje především tím, že nelze zjistit místo pobytu žalobce, resp. že „zmizel ze zorného pole“ správního orgánu. V takových případech tak není nutné se žádostí o mezinárodní ochranu zabývat věcně, neboť by to bylo nadbytečné a správní orgán zbytečně zatěžující (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2004, č.j. 2 Azs 16/2004-45).
22. K otázce zjišťování místa pobytu žadatele o mezinárodní ochranu, tj. k naplnění podmínky první, se Nejvyšší správní soud naposled vyjádřil v rozsudku ze dne 15. 3. 2022, č.j. 10 Azs 482/2021-28, v němž uvedl, že *„nelze ztotožňovat „nemožnost“ zjistit místo pobytu a pouhou „neznalost“ místa pobytu žadatele. Rozhodnou skutečností pro zastavení řízení není momentální neznalost místa pobytu žadatele, ale to, že takové místo nelze zjistit. Ze slovního spojení užitého zákonodárcem vyplývá povinnost ministerstva i soudu pokusit se zjistit místo pobytu žadatele. Až v případě, že se toto místo zjistit nepodaří, je naplněna podmínka zastavení řízení (rozsudek ze dne 26. 5. 2005, č. j. 7 Azs 271/2004-58, č. 707/2005 Sb. NSS)“*. V obdobném duchu judikoval Nejvyšší správní soud např. i v rozsudku ze dne 29. 11. 2012, č.j. 7 As 130/2012-29, podle něhož pro přijetí závěru, že pobyt účastníka řízení není znám, nestačí spolehnout se na sdělení poštovního doručovatele, že se adresát v místě doručování nezdržuje.
23. Na povinnost zjišťovat místo pobytu žadatele ze strany správního orgánu jsou plně aplikovatelné judikatorní závěry o stejné povinnosti soudu vyplývající z § 33 písm. b) zákona o azylu (viz například rozsudek tohoto soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 10 Azs 219/2021-29). Soudy (a tedy i správní orgány) by měly při zjišťování pobytu žadatele vyvinout patřičné úsilí tak, aby jejich postup nebyl ryze formální. Konkrétním příkladem naplnění této povinnosti je učinění dotazu nejen u žalovaného, ale také u Ředitelství služby cizinecké

policie. Jedná se totiž o dva evidenční orgány, které mají podle zákona o azylu vést evidenci místa pobytu žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2009, č.j. 8 Azs 26/2009-45).

24. Zároveň platí, že podmínky pro zastavení řízení je nutno vykládat restriktivně, neboť při zastavení řízení není žádost o udělení mezinárodní ochrany věcně posouzena (srov. obecně rozsudek ze dne 30. 9. 2013, č.j. 4 Azs 14/2013-30, bod 18). Je třeba vyčerpát dostupné prostředky ke zjištění pobytu žadatele o azyl, což musí být zachyceno v obsahu správního spisu (srov. přiměřeně rozsudek ze dne 16. 3. 2004, č.j. 2 Azs 41/2003-42, č. 729/2005 Sb. NSS).
25. Jak vyplývá z obsahu správního spisu, žalovaný nejprve žalobci doručoval na adresu propustky předvolání k pohovoru, a to poté, kdy žalobce pobytové zařízení (dne 26. 7. 2023) svévolně opustil. Tato zásilka byla na adrese propustky (X) doručována; dne 11. 8. 2023 byla připravena k vyzvednutí, leč ze strany žalobce ve stanovené lhůtě (10 dní) vyzvednuta nebyla. Žalovaný proto tuto písemnost doručoval dle pravidla stanoveného v § 24 odst. 4 zákona o azylu, žalobce tedy zřejmě považoval za osobu, jejíž pobyt není znám. Ze správního spisu není zřejmé, že by žalovaný zjišťoval, zda se žalobce na adrese propustky skutečně nachází (např. požadavkem na pobytovou kontrolu ze strany Policie ČR, případně dotazem na vlastníka domu – na adrese uváděné žalobcem stojí bytový dům, který je ve vlastnictví města). Takto nepostupoval žalovaný ani poté, kdy na stejnou adresu propustky zaslal žalobci výzvu ke sdělení adresy aktuálního pobytu, a kdy byla tato zásilka s poznámkou „nebydlí“ vrácena žalovanému zpět. Zároveň však poštovní doručovatelka na doručence vyznačila, že adresát byl vyzván k vyzvednutí zásilky, že bylo zanecháno poučení, a že zásilka byla dne 12. 9. 2023 připravena k vyzvednutí. Takovéto údaje na vrácené zásilce jsou ale zmatečné a žalovaný za účelem vyjasnění otázky, zda se žalobce v místě bydlí či nikoli měl přistoupit buď k opětovnému doručení zásilky na tuto adresu, nebo k jinému způsobu ověření, zda žalobce na této adrese pobývá. Žalovaný ale pouze přistoupil k tomu, že výzvu ke sdělení aktuálního pobytu doručoval dle pravidla stanoveného v § 24 odst. 4 zákona o azylu.
26. Soud má v posuzované věci za to, že žalovaný nevyvinul dostatečné úsilí k ověření, zda lze žalobce skutečně považovat za osobu neznámého pobytu. I kdyby však hypoteticky postup žalobce naplňoval nezbytné minimum aktivní iniciativy ke zjištění pobytu žalobce, s ohledem na skutečnost, že se žalobce ještě před doručením rozhodnutí osobně dostavil do pobytového zařízení, převzal zde dne 16. 10. 2023 předvolání k převzetí rozhodnutí a dne 18. 10. 2023 mu toto rozhodnutí bylo protokolárně předáno, rozhodně nesvědčí o tom, že by ke dni doručení napadeného rozhodnutí byla naplněna podmínka § 25 písm. j) zákona o azylu, tj. že nelze zjistit místo pobytu žalobce.
27. Pro posouzení věci je totiž nutno v souladu s argumentací žalobce vyjít ze skutečnosti, že správní orgán je v případě, kdy je rozhodnutí doručováno, tímto rozhodnutím vázán, jakmile bylo rozhodnutí doručeno (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č.j. 6 Azs 50/2003-89). Jak přitom stanoví zákon o azylu v § 24a odst. 1, stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí se účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany doručí v místě a čase stanoveném v písemné výzvě k převzetí rozhodnutí. Stanovení okamžiku vázanosti správního orgánu vlastním rozhodnutím má v případě rozhodnutí vydávaném v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu za následek, že správní orgán je povinen zohlednit skutečnosti, které vyšly najevo ještě před tímto okamžikem, tj. před okamžikem doručení takového rozhodnutí. Pokud lze tedy v okamžik doručení rozhodnutí vyloučit naplnění

podmínek pro zastavení řízení podle § 25 písm. j) zákona o azylu, nelze takové rozhodnutí vyhodnotit jako souladné s požadavky na postup podle uvedeného ustanovení zákona o azylu. A taková situace nastala i v případě žalobce.

28. Co se týká žalovaným namítaného nesplnění povinnosti vyplývající z § 82 odst. 1 zákona o azylu, tato skutečnost k zastavení řízení nevede. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku ze dne 15. 3. 2022, č.j. 10 Azs 482/2021-28, *„žadatel je povinen hlásit změnu místa pobytu (přesněji řečeno má povinnost žádat o změnu místa hlášeného pobytu, viz § 77 odst. 2 zákona o azylu). Pokud však žadatel povinnost dle § 77 odst. 2 zákona o azylu poruší, nic to nemění na povinnosti ministerstva aktivně zjišťovat místo aktuálního pobytu žadatele předtím, než řízení eventuálně zastaví dle § 25 písm. j) zákona o azylu. Zákon totiž porušení povinnosti žadatele dle § 77 odst. 2 zákona o azylu se zastavením řízení nijak nespojuje. V každém případě se samozřejmě žadatel vystavuje riziku, že pokud tuto povinnost poruší, nebude možné jeho pobyt dohledat (což nakonec k zastavení řízení povede)[...] Na závěr NSS k této věci doplňuje, že opuštění pobytového střediska v rozporu s pravidly stanovenými v zákoně o azylu může být dle okolností přestupkem, za který lze žadateli udělit pokutu [§ 93 odst. 3 písm. m), odst. 7 zákona o azylu]. Zákon však ani s tímto porušením povinnosti žadatele nespojuje zastavení řízení.“*
29. Jakkoli má tedy žalovaný pravdu v tom, že žadatel je povinen hlásit změnu místa pobytu (§ 77 odst. 2 zákona o azylu), pokud žadatel tuto povinnost poruší, nic to nemění na povinnosti ministerstva aktivně zjišťovat místo aktuálního pobytu žadatele předtím, než řízení eventuálně zastaví dle § 25 písm. j) zákona o azylu. Obdobně opuštění pobytového střediska v rozporu s pravidly stanovenými v zákoně o azylu může být dle okolností přestupkem, za který lze žadateli udělit pokutu [aktuálně viz § 93 odst. 3 písm. n) ve spojení s odst. 7 zákona o azylu]. Zákon však ani s tímto porušením povinnosti žadatele nespojuje zastavení řízení.
30. Z dosavadní judikatury správních soudů, na jejíž závěry nemá podstatný vliv ani poslední novelizace aplikovaného ustanovení, vyplývá, že zastavení řízení nemá být trestem pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany, poruší-li své povinnosti stran ohlášení místa pobytu na území České republiky. Taková skutečnost totiž ještě sama o sobě nesvědčí závěru, že žadatel na území České republiky nepobývá a nemá zájem na pokračování řízení o své žádosti. V případě žalobce žalovaný dostatečně neověřoval, zda žalobce pobývá v jím původně (i aktuálně) hlášeném a dosud nezměněném místě pobytu a zda lze skutečně mít za to, že nemá zájem na pokračování řízení. O tom, že tomu tak zjevně nebylo, svědčí skutečnost, že se žalobce do místa pobytového zařízení z propustky vracel, osobně si vyzvedl výzvu k převzetí rozhodnutí a rovněž mu bylo za jeho osobní přítomnosti předáno (doručeno) napadené rozhodnutí. Žalovaný tak měl příležitost aktuální místo pobytu žalobce před doručením napadeného rozhodnutí zjistit, a to přímo dotazem na žalobce. Za daných okolností mělo být žalovanému zřejmé, že v případě žalobce nejsou podmínky pro zastavení řízení z důvodu podle § 25 písm. j) zákona o azylu splněny. Žalobce totiž nebylo možné považovat za osobu neznámého pobytu. Ze správního spisu zároveň nevyplývá, že by žalobce měl v úmyslu vzít svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět.
31. Nad rámec důvodů opodstatňujících nezákonnost napadeného rozhodnutí považuje soud za vhodné k argumentaci žalobce připomenout, že při doručování písemnosti účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany, u něhož není znám pobyt, se doba (lhůta) 10 dní podle § 24 odst. 4 zákona o azylu počítá podle pravidla, že se do běhu této lhůty nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek, tj. den vyvěšení oznámení o doručení písemnosti [§ 40 odst. 1 písm. a) správního řádu, k tomu viz závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2009, č.j. 4 Ads 83/2008-39, ze dne 27. 5. 2010, č.j. 9 As 55/2009-45, a na

ně navazující rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 5. 2022, č.j. 4 Afs 264/2018-85, č. 4367/2022 Sb. NSS]. V rámci postupu dle § 24 odst. 4 zákona o azylu (jakkoli jej žalovaný v posuzované věci zvolil předčasně), tak nebyla dodržena zákonná lhůta pro vyvěšení oznámení o doručení písemnosti. Žalovaný do této lhůty zjevně započítával i den, v němž bylo oznámení vyvěšeno. Ke svěšení oznámení tak došlo o jeden dříve, než tomu být mělo; nebylo tedy ani řádně doručováno.

IV. Závěr a náklady řízení

32. Soud žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). V něm je žalovaný právním názorem krajského soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V případě žalobce nebyly splněny podmínky pro aplikaci § 25 písm. j) zákona o azylu.
33. O nákladech řízení bylo rozhodnuto pode § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, náhradu nákladů řízení však nepožadoval a ze správního spisu nevyplývá, že by mu nějaké náklady vznikly, resp. takové náklady nedoložil. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
34. Krajský soud v Brně ustanovil žalobci usnesením ze dne 18. 12. 2023, č. j. 34 Az 46/2023–36, zástupce z řad advokátů, JUDr. Dušana Sulitku. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Ustanovený advokát odměnu a výdaje nevyčíslil. Soud proto určil odměnu advokáta dle obsahu správního spisu, v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), částkou 6 200 Kč za dva úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, doplnění žaloby) a dále částkou 600 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna ustanovenému zástupci činí 6 800 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 25. března 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně